

สภาพแวดล้อมในภูเก็ต

มานะ สามเมือง

ย

ระบบนิเวศของภูเก็ต

ย ระบบนิเวศ(Ecosystem) หมายถึงบริเวณที่มีชีวิตอาศัยอยู่ร่วมกันกับสิ่งแวดล้อม ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต

ย ระบบนิเวศ (Ecosystem) เป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ กับสิ่งแวดล้อมที่มีชีวิตเหล่านั้นดำรงชีวิตอยู่

ย ระบบนิเวศของภูเก็ตซึ่งเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ของจังหวัดภูเก็ตกับสิ่งแวดล้อมในที่นี้จะกล่าวถึง 2 รูปแบบคือ

ระบบนิเวศบนพื้นดินและระบบนิเวศชายฝั่ง

ย 1. ระบบนิเวศบกเมืองภูเก็ตมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของชาวภูเก็ตมาแต่ยุค ย ย บรรพกาล

ระบบนิเวศบนพื้นดินเป็นระบบนิเวศที่สำคัญในกระบวนการผลิตปัจจัย 4 ในกรณีของภูเก็ตคนส่วนใหญ่มักกล่าวถึงพืชพันธุ์อันสวยงามซึ่งมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว

ในความเป็นจริงระบบนิเวศบนพื้นดินที่น่าสนใจของภูเก็ตรวมถึงป่าไม้ธรรมชาติ ป่าพุ เป็นต้น

ย สภาพโดยรวมในปัจจุบัน เกิดปัญหาต่าง ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศจนส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของภูเก็ตมากมาย

การเปลี่ยนแปลงสภาพของป่าไม้ ภูเขา อันเกิดจากการพัฒนาของภูเก็ต อย่างรวดเร็วขาดการวางแผน และการละเลยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

เช่นการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อปลูกยางพาราในพื้นที่ไม่เหมาะสมกรณีของเขานาคเกิด ตำบลฉลอง หรือกรณีเขาพระแทว ตำบลป่าคลอก อำเภอถลาง

ได้ก่อให้เกิดปัญหาตามมาเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพป่า เช่น เกิดการพังทลายของหน้าดิน

และถูกพัดไหลลงตามแม่น้ำลำคลองจนเกิดปัญหาตื้นเขินของแม่น้ำลำคลองหลายสาย

ป่าไม้เป็นตัวขลอความเร็วของกระแสน้ำที่ไหลจากภูเขาสูงสู่ชุมชนการเปลี่ยนแปลงสภาพของป่าไม้จึงเป็นการทำลายด้วย ชลอความเร็วของกระแสน้ำลงด้วย

ย การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ส่งผลกระทบต่อมากมาย เช่น แม่น้ำ ลำคลองตื้นเขินจะไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้

เป็นเหตุให้วิถีชีวิตของชุมชนริมน้ำต้องเปลี่ยนไป เช่น ชุมชนเกษตรต้องประสบกับปัญหาความไม่แน่นอนของธรรมชาติเกิดปัญหาน้ำหลาก น้ำท่วม เป็นต้น

ส่งผลให้แรงงานบางส่วนที่ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเข้าสู่การรับจ้างแรงงานในสถานประกอบการต่าง ๆ

ย 2. ระบบนิเวศชายฝั่ง เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญของสัตว์น้ำรวมถึงแหล่งทรัพยากรชายฝั่งอื่น ๆ เช่น บริเวณชายฝั่งตะวันออก ระบบนิเวศของป่าชายเลน ภูเขาทะเล

เป็นต้น ส่วนชายฝั่งตะวันตกเป็นแหล่งปะการัง และหาดทรายอันสวยงาม ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ย ระบบนิเวศป่าชายเลนย เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญของสัตว์น้ำ เป็นแนวกำแพงป้องกันคลื่นลมให้กับภูเก็ตได้เป็นอย่างดี

ระบบนิเวศป่าชายเลนมีอยู่มากบริเวณชายฝั่งตะวันออกของเกาะ พื้นที่ที่สำคัญ เช่น ป่าชายเลน คลองจู่ตะเภา ป่าชายเลนคลองท่ามะพร้าว ป่าชายเลนคลองพารา

ป่าชาย

เลนคลองบางโรง ป่าชายเลนคลองท่าเรือ ป่าชายเลนคลองบางชีเหล้า และคลองท่าจีน เป็นต้น

ย ระบบนิเวศภูเขาทะเล ปรากฏบริเวณชายฝั่งที่มีลักษณะพื้นดินเป็นโคลนปนทรายและมีน้ำลึกประมาณ 1-3 เมตร

แหล่งภูเขาทะเลเป็นที่อาศัยที่สำคัญของสัตว์น้ำโดยเฉพาะ ปลา ปู กุ้ง แหล่งภูเขาทะเลที่สำคัญของภูเก็ตพบบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอถลาง เช่น บริเวณ บ้านยามู บ้านป่าคลอก บ้านบางโรง บ้านพารา เป็นต้น

ภูเขาทะเล

ย ระบบนิเวศปะการังย แนวปะการังที่พบในภูเก็ตส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณแนวชายฝั่งด้านทิศตะวันตกของเกาะ ตั้งแต่หาดโนนยาง หาดสุรินทร์ หาดบางเทา

หาดกมลา หาดป่าตอง หาดกะรน หาดกะตะ หาดในหาน หาดราไวย์ และตามเกาะต่าง ๆ ทางด้านใต้ของเกาะภูเก็ต ได้แก่ เกาะเฮย เกาะโหลน เกาะรายน้ำน้อย

เกาะรายน้ำใหญ่ หินมุสั้ง เป็นต้น แนวปะการังรอบเกาะภูเก็ตปัจจุบัน ย ย ย ย ย ย ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพเสื่อมโทรม มีเพียงบางแห่งที่ยังอยู่ในสภาพค่อนข้างดี

เนื่องจากภูเก็ตมีการขยายตัวทางการท่องเที่ยวอย่างรวดเร็ว ทำให้มีการใช้ประโยชน์จากปะการังสูงขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว อันประกอบด้วย การดำน้ำ

การตกปลาและการประมง ตลอดจนการพัฒนาในบริเวณแนวชายฝั่งเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ โรงแรม ที่พัก ถนนและสิ่งสาธารณูปโภคต่าง ๆ

ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมของปะการังย นอกจากนี้ยังเกิดจากการทอดสมอเรือของเรือท่องเที่ยว การเหยียบย่ำและเก็บปะการังไปเป็นของที่ระลึกหรือเพื่อการค้า

การระเบิดปลาและปัญหาน้ำเสียจากโรงแรมและตะกอนจากการก่อสร้าง ทั้งการสร้างถนนและการก่อสร้างอาคารต่าง ๆ

ย ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวได้รับความสนใจที่จะดำเนินการแก้ไขโดยฝ่ายต่างในพื้นที่พอสมควร ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น การติดตั้งทุ่นผูกเรือ

การติดตั้งป้ายอนุรักษ์ปะการัง การจัดงานรณรงค์และฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเรื่องปะการัง ตลอดจนการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ